

# CENDRADA / OÏDI

Fitxa 2

*Uncinula necator*

## Descripció



Fig. 1 Al començament, el raïm es cobreix d'una espècie de pols blanca

El causant de la cendrada de la vinya és el fong *Uncinula necator* (Schw.) Burr., forma imperfecta d'*Oidium tuckerii*. És un paràsit obligat de *Vitis* sp. i d'altres *Vitaceae*. Té hifes hialines de 4-5 µm, septades i superficials. Els conidis (espores asexuals) són hialins cilíndrics o ovoides, tenen una mida de 27-47 µm × 14-21 µm, i s'originen en cadenes perpendiculars a la superfície de la fulla.

La malaltia està estesa per totes les zones vitícoles del món. Si les condicions climàtiques hi són favorables, pot arrasar la collita.

## Biologia i cicle



Fig. 2 Amb atacs forts, el raïm queda molt tacat

El fong passa l'hivern en forma de miceli a l'interior de les gemmes o bé com a clistoteca (estructura de la fase sexual) a l'escorça del cep. En primavera, quan les gemmes creixen, el fong també creix i, en condicions climàtiques favorables, produirà conidis, que transportats pel vent, originaran els focus primaris de la malaltia. Les clistoteques també alliberen espores amb les pluges primaverals.

La temperatura és el factor ambiental que limita el desenvolupament d'aquest fong: les temperatures

òptimes perquè es desenvolupi són entre 20 i 27°C; a partir de 35°C atura el creixement, i les temperatures superiors a 40°C són letals.

La humitat té menys importància que en el cas del míldiu, ja que afavoreix l' esporulació del fong, però a la vegada n'inhibeix la germinació.

## Síntomes i danys

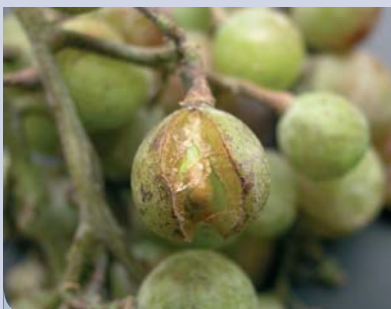


Fig. 3 Les baies que segueixen creixent després de ser atacades es crueixen

Afecta totes les parts verdes de la planta i ataca només les cèl·lules epidèrmiques, encara que les cèl·lules properes es poden col·lapsar i necrosar. Les parts afectades adopten un aspecte blanquinós i com polsegós, que és degut al creixement del miceli i dels conidiòfors. A l'inici de l'atac s'observen a les fulles taques d'oli similars a les del míldiu, que es diferencien per la absència de pelussa al revers en el cas del oïdi.

El dany més important és als raïms. Si l'afecció es produeix immediatament després de la floració el quallat serà pobre i es perdrà collita. Si el fong ataca el raïm quan les baies creixen, només l'epidermis deixarà de créixer,

fet que provocarà que algunes baies es crueixin i hi propiciarà l'entrada d'altres patògens.

Els atacs forts causen una acumulació deficient de reserves, i es tracta de vinyes que s'agosten i que no broten bé l'any següent.

## Mesures de control

**PRÀCTIQUES CULTURALS.** S'ha de fer poda en verd, escapirolar i esfullar la vinya, per facilitar la ventilació i que hi penetrin els productes fitosanitaris que s'utilitzin.

**CONTROL QUÍMIC.** Els moments més indicats per aplicar els fungicides són determinats per uns estadis fenològics especialment sensibles, de manera que s'aconsellen els tractaments següents:

- 1r. En el moment que el brot assoleix entre 5 i 15 centímetres de longitud o quan els raïms es fan visibles (estadi fenològic F).
- 2n. Durant la floració (estadi I): a l'inici, si es fa amb productes d'aplicació líquida, o bé en plena floració, si s'utilitza el sofre en pols.
- 3r. Amb els grans de la mida d'un pèsol.
- 4t. Al començament de la verolada: quan hi ha del 5% al 10% dels grans prenent color.

### *Fungicides recomanats contra la cendrada de la vinya*

(segons el Grup de Treball Nacional sobre els Problemes Fitosanitaris de la Vinya del MAPA i les CA, 2007)

Família	Matèria activa	Família	Matèria activa	
Triazoles (IBE)	Ciproconazole (28)	Estrobilurines	Azoxistrobín (21)	
	Ciproconazole + sofre (28)		Kresoxim-metil (35)	
	Diniconazole (7)		Trifloxistrobín (30)	
	Fenbuconazole + dinocap (30)	Quinolines	Quinoxifen (21)	
	Fluquinconazole		Diverses	Sofre en pols <sup>1</sup> (5)
	Flusilazole (14)			Dinocap (21)
	Hexaconazole (14)			Permanganat potàssic (10)
	Miclobutanil (15)			
	Miclobutanil + sofre (21)			
	Miclobutanil + dinocap (21)			
Penconazole (14)				
Tebuconazole (21)				
Tetraconazole (14)				
Triadimenol (15)				

*Observacions:*  
( ) termini de seguretat, en dies.  
<sup>1</sup> Autoritzat en agricultura ecològica

El sofre en pols, a més d'estar autoritzat en agricultura ecològica, té a favor seu l'eficàcia, sempre que els atacs no siguin gaire forts; el baix cost; els efectes frenadors dels eriòfids i dels àcars, i el fet que, quan s'aplica en floració, afavoreix el quallat. Ara bé, té l'inconvenient que pot produir cremades si s'utilitza quan les temperatures són superiors als 30°C —freqüents a partir del tercer tractament recomanat—, i també que a partir de la verolada —principalment, la formulació en pols— pot afectar la qualitat organolèptica del vi.

Com a avantatges dels inhibidors de la biosíntesi de l'ergosterol (IBE) es poden esmentar la ràpida penetració a la planta —que evita la rentada per les pluges d'ençà d'una hora després del tractament— i la persistència de l'acció. Ara bé, un desavantatge important que presenten és la facilitat de crear resistències i, per això, no se n'ha d'abusar. D'aquesta manera, convé iniciar les aplicacions amb productes IBE amb la finalitat d'impedir que s'instal·li la malaltia; els tractaments següents es poden fer amb IBE o amb productes de contacte, o alternant els uns amb els altres. És important limitar el nombre de tractaments amb productes IBE a tres aplicacions o quatre per any.

#### *Bibliografia*

PEARSON, R. C., GOHEEN, A. C., 2001: Plagas y enfermedades de la vid. The American Phytopathological Society, Mundiprensa, Madrid.

PÉREZ DE OBANOS, J. J., 2004: Oído (*Uncinula necator* Burr.). En: Los parásitos de la vid. Barrios, G., Coscollà, R., Lucas, A., Pérez de Obanos, J. J., Pérez, J. L., Toledo, J. Coedicó: Mundiprensa y Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid: 196-201

Sanitat Vegetal  
<http://sanitatvegetal.caib.es>

Setembre de 2007